

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **L. T.**, zast. Mgr. Štěpánem Jaklem, advokátem, se sídlem Mírové náměstí 157/30, Litoměřice, proti žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 12. 2017, č. j. KUKHK-36370/DS/2017/SR, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. 1. 2020, č. j. 43 A 1/2018 - 64,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Magistrát města Hradec Králové, odbor přestupků (dále jen „správní orgán prvního stupně“), rozhodnutím ze dne 21. 9. 2017, č. j. P/3048/2016/OS1/Dvo, rozhodl, že se žalobce jako řidič vozidla tovární značky Škoda Superb, registrační značky X, dopustil z nedbalosti přestupku podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), a podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 4 téhož zákona, neboť dne 22. 9. 2016 v 21:45 hod. na dálnici D11 ve směru jízdy Praha, 62. km, mu byla v místě s nejvyšší dovolenou rychlostí 130 km/h měřičem rychlosti naměřena rychlost 164 km/h (při zvážení možné odchylky 159 km/h), čímž překročil povolenou rychlost po odečtu odchylky o 29 km/h. Zároveň bylo zjištěno, že má žalobce platnou blokaci řidičského oprávnění pro všechny skupiny, a to od 20. 7. 2016. Tímto jednáním porušil § 3 odst. 3 písm. a) zákona o silničním provozu a § 18 odst. 3 téhož zákona, za což mu správní orgán prvního stupně uložil pokutu ve výši 30.000 Kč, zákaz činnosti řízení motorových vozidel na dobu 12

měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí a povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl a rozhodnutí potvrdil.

II.

[3] Žalobce se proti napadenému rozhodnutí bránil žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), který ji zamítl rozsudkem ze dne 15. 1. 2020, č. j. 43 A 1/2018 - 64 (dále jen „napadený rozsudek“).

[4] Krajský soud shledal nedůvodnými všechny žalobní námitky. Přisvědčil žalobci, že Česká pošta, s. p. nepostupovala zcela správně, pokud odesílateli (Magistrát hlavního města Prahy, odbor dopravněsprávních činností, oddělení evidence řidičů a odbavování občanů) vrátila žalobcem nevyzvednutou zásilku, která obsahovala oznámení ze dne 4. 8. 2016, č. j. MHMP 1351933/2016 (dále jen „oznámení ze dne 4. 8. 2016“), o dovršení 12 bodů v bodovém hodnocení řidiče a výzvu k odevzdání řidičského průkazu v důsledku pozbytí řidičského oprávnění. Tato skutečnost však nic nezměnila na tom, že fikce doručení uvedeného oznámení podle § 24 odst. 1 správního řádu nastala uplynutím lhůty deseti dnů ode dne, kdy byla písemnost připravena k vyzvednutí. Písemnost se považuje za doručenou posledním dnem této lhůty, a to bez ohledu na to, zda byla následně vložena do schránky, na jiné vhodné místo nebo vrácena správnímu orgánu. Podle poštovní doručky byl žalobce vyzván k vyzvednutí zásilky a bylo mu zanecháno poučení. Žalobce v řízení neprokázal ani neposkytl důkaz, který by správnost údajů na doručence zpochybnil či vyvrátil. Zásilka tudíž byla žalobci účinně doručena.

[5] Krajský soud následně zhodnotil otázku zavinění žalobce ve vztahu k přestupkům, za které byl sankcionován, zejména přestupku spočívajícího v řízení vozidla bez řidičského oprávnění. Pro krajský soud bylo podstatné, zda měla na zavinění vliv skutečnost, že se žalobce před jeho spácháním fakticky s oznámením ze dne 4. 8. 2016 neseznámil. Subjektivní stránku přestupku hodnotil v celkovém kontextu jednání žalobce i jeho osobních poměrů a uzavřel, že dílčí pochybení provozovatele poštovních služeb spočívající ve vrácení uložené zásilky (oznámení ze dne 4. 8. 2016) odesílateli po uplynutí úložní doby přesto, že žalobce měl sjednanou službu „odnáška“, nebylo způsobilé žalobce ze spáchání přestupků vyvinut.

[6] Závěrem krajský soud uvedl, že si žalobce smluvním ujednáním s Českou poštou, s. p. zřídil službu „odnáška“, čímž zamezil tomu, aby mu byly případné písemnosti správních orgánů donášeny na adresu jeho bydliště. Zároveň však mohl a měl předpokládat, že mu může být jakýmkoliv orgánem veřejné moci doručována písemnost se zásadním dopadem do jeho právní sféry. S ohledem na to se měl v pravidelných intervalech (kratších než 10 dnů, což je lhůta po níž podle správního řádu nastává fikce doručení) dostavovat na pobočku České pošty, s. p., k odnášce doručovaných zásilek. Tato obezřetnost i vzhledem k bohaté zkušenosti žalobce s účastenstvím ve správních řízeních (potvrzené žalobcem při jednání krajského soudu) mohla být po žalobci spravedlivě požadována.

III.

pokračování

[7] Proti napadenému rozsudku se žalobce (dále jen „stěžovatel“) brání kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[8] V kasační stížnosti stěžovatel namítá nesprávné posouzení žalobní argumentace týkající se naplnění subjektivní stránky přestupku spočívajícího v řízení bez řidičského oprávnění, což úzce souvisí s otázkou doručení oznámení ze dne 4. 8. 2016, se kterým nebyl stěžovatel seznámen.

[9] Nesouhlasí se závěry obsaženými v odstavcích 19., 20. a 25. napadeného rozsudku, ke kterým uvádí, že si je vědom fikce doručení, avšak podstatou problému je jeho neznalost obsahu oznámení ze dne 4. 8. 2016, a zároveň skutečnost, že ani nevěděl o jeho doručování. Na doručence absentuje jeho podpis či jakýkoliv jiný důkaz o doručení, a tudíž stěžovatel nemusel prokazovat skutečnosti, na které odkazoval krajský soud v odstavci 21. napadeného rozsudku (o tom, že nemohl bez svého zavinění uloženou písemnost ve stanovené lhůtě vyzvednout – poznámka soudu).

[10] Stěžovatel závěrem kasační stížnosti namítá, že po něm nelze požadovat, aby aktivně kontroloval na příslušné pobočce České pošty, s. p. doručení poštovních zásilek. Je povinností správních orgánů doručovat zcela zásadní písemnosti tak, aby měl adresát možnost se s jejich obsahem dostatečně seznámit.

IV.

[11] Žalovaný možnosti vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

V.

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Stěžovatel má za to, že v jeho případě nebyla naplněna subjektivní stránka přestupku spočívajícího v řízení bez řidičského oprávnění, neboť mu nebylo řádně doručeno oznámení ze dne 4. 8. 2016 o tom, že dosáhl 12 bodů v bodovém hodnocení řidiče. Nejvyšší správní soud předesílá, že stejnou námitku uplatnil stěžovatel již v žalobě a krajský soud se s ní pečlivě a věcně správně vypořádal (viz odst. 18 a násl. napadeného rozsudku).

[15] Ze správního spisu se podává, že odesílatel stěžovateli zaslal oznámení ze dne 4. 8. 2016 prostřednictvím České pošty, s. p. Dne 9. 8. 2016 bylo stěžovateli zanecháno poučení a zároveň byl vyzván k vyzvednutí zásilky, která podle označení písemnosti na obálce obsahovala zmíněné oznámení. Téhož dne byla zásilka připravena k vyzvednutí. Správní orgán zaslal oznámení ze dne 4. 8. 2016 v obálce, na které bylo uvedeno „*nevracet, vložit do schránky, uložit 10 dní*“. Na obálce bylo zároveň vyznačeno, že stěžovatel má zřízenou službu „*odnáška*“. Není sporné, že provozovatel poštovních služeb po uplynutí úložní doby dne 22. 8. 2016 zásilku vrátil odesílateli. Podle evidenční karty řidiče vyhotovené dne

27. 9. 2016 stěžovatel pozbyl řídičské oprávnění dne 20. 7. 2016 v důsledku dovršení 12 bodů v bodovém hodnocení řidiče.

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval doručením oznámení ze dne 4. 8. 2016 stěžovateli. Otázku, jaký je vliv následného nevhození zásilky určené do vlastních rukou do schránky adresáta na právní fikci doručení podle § 24 odst. 1 správního řádu, již posuzoval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 20. 12. 2016, č. j. 3 As 241/2014 - 41.

[17] V citovaném rozsudku dovodil, že „na uplatnění fikce doručení dle § 24 odst. 1 správního řádu nemá vliv skutečnost, zda následně došlo ke vhození uložené písemnosti do schránky adresáta. Tato povinnost má za účel určité zvýšení komfortu adresátů, vzhledem k tomu, že její realizace je vázána na řadu podmínek, nelze při jejím nesplnění dovozovat to, že by doručení fikcí nenastalo. Rozšířený senát si je vědom toho, že právní úprava fikce doručení představuje značný zásah do práva občanů na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Toto omezení základního práva může být přípustné, pokud je to nezbytné pro ochranu důležitého veřejného zájmu a práv a svobod ostatních občanů. To je v daném případě podle názoru rozšířeného senátu naplněno, neboť fikce doručení, jejímž účelem je zabránit, aby účastníci řízení nemohli nepřebíráním písemností bez relevantního důvodu bránit postupu soudního řízení a prodlužovat tak jeho délku, není s principem právní jistoty v žádné kolizi“ (srov. nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2013, sp. zn. III. ÚS 272/13). Rozšířený senát si je rovněž vědom toho, že „smyslem jakékoliv právní fikce je umožnit, aby se za existující považovala situace, která je zjevně v rozporu s realitou a která dovoluje, aby z ní byly vyvozeny odlišné právní důsledky než ty, které by plynuly z pouhého konstatování faktu. Z tohoto důvodu představuje nástroj výjimečný, striktně určený k dosažení právní jistoty jako jednoho z hlavních ústavních postulátů v podmínkách právního státu. Aby přitom mohla splnit svůj takto vymezený účel, musí respektovat všechny náležitosti, které s ní zákon spojuje. Jen v takovém případě je soud oprávněn její naplnění konstatovat.“ (nález Ústavního soudu ze dne 1. 10. 2015, sp. zn. IV. ÚS 883/15).“

[18] Rozšířený senát dále vysvětlil, že „zákonné požadavky pro vznik fikce doručení jsou splněny i v případě, že z některého důvodu k následnému vložení doručované písemnosti do schránky adresáta nedošlo. Podmínkou ústavnosti institutu doručení fikcí je rovněž prostředek zajišťující proporcionalitu zásahu do práv účastníků řízení prostřednictvím zohlednění situací, kdy si adresát uloženou zásilku bez svého zavinění nemohl vyzvednout z objektivních důvodů. Takovým prostředkem je možnost požádat o určení neplatnosti doručení dle § 24 odst. 2 správního řádu. Rozšířený senát tak dospěl k závěru, že jím přijatý výklad § 24 odst. 1 správního řádu je i v souladu s ústavním pořádkem.“

[19] Z citovaného rozsudku rozšířeného senátu tedy vyplývá, že podmínkou pro fikci doručení není následné vhození uložené zásilky, u níž marně uběhla lhůta pro její vyzvednutí, do schránky adresáta. Právě uvedené závěry lze *mutatis mutandis* použít i na nyní projednávanou věc, ve které došlo k vrácení zásilky odesílateli po uplynutí úložní doby namísto zanechání písemnosti (zásilky obsahující oznámení ze dne 4. 8. 2016) na pobočce České pošty, s. p., kde si žalovaný mohl zásilku i po této lhůtě vyzvednout v souladu se sjednanou službou „odnáška“. Kasační soud se tak ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že k doručení zásilky obsahující oznámení došlo fikcí dne 19. 8. 2016

pokračování

(pátek), tedy marným uplynutím lhůty 10 dnů ode dne, kdy byla zásilka připravena k vyzvednutí ve smyslu § 23 odst. 4 správního řádu ve spojení s § 24 odst. 1 téhož zákona.

[20] V návaznosti na uvedený dílčí závěr o doručení oznámení ze dne 4. 8. 2016 fikcí bez ohledu na skutečnost, že se stěžovatel neměl možnost seznámit s obsahem doručované zásilky, Nejvyšší správní soud dále posuzoval, zda krajský soud správně vyhodnotil vliv doručení uvedeného oznámení na naplnění subjektivní stránky přestupku spočívajícího v řízení bez řidičského oprávnění.

[21] Obdobnou otázkou (naplnění subjektivní stránky přestupku přesto, že účastníku nebylo známo oznámení o dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení řidiče a pozbytí řidičského oprávnění) se v minulosti Nejvyšší správní soud již také zabýval, a to například v rozsudku ze dne 23. 10. 2012, č. j. 1 As 150/2012 - 33. Jeho závěry jsou použitelné i v souzené věci.

[22] Jedná-li se subjektivní stránku zmíněného přestupku správní orgán prvního stupně i žalovaný dovodili, že stěžovatel jej spáchal formou nevědomé nedbalosti. Podle § 3 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (ve znění účinném do 30. 6. 2017), k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. Na základě § 4 odst. 1 písm. b) je přestupek spáchán z nevědomé nedbalosti, jestliže pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

[23] V již výše zmíněném rozsudku č. j. 1 As 150/2012 - 33, Nejvyšší správní soud dovodil, že „[p]ro naplnění zavinění formou nevědomé nedbalosti musí být naplněny současně dva znaky (srov. rozsudek NSS ze dne 7. 8. 2008, čj. 1 As 56/2008 - 66). Prvním z nich je, že pachatel přestupku nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem. Druhým znakem je skutečnost, že pachatel o tomto vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl. V rámci naplnění tohoto druhého znaku nevědomé nedbalosti se tedy vychází z možnosti znalosti, která se zkoumá na základě objektivních okolností spojených se skutkem a subjektivních dispozic konkrétního pachatele. Zákon o přestupcích zakládá odpovědnost za přestupky spáchané z nevědomé nedbalosti na možnosti předvídat způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem. Kritériem nedbalosti v obou jejích formách je zachovávaní potřebné míry opatrnosti pachatelem.

[15] Míra opatrnosti je dána spojením objektivního a subjektivního hlediska při předvídání způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem (srov. obdobně Šámal, P. a kol. Trestní zákoník. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 183 - 184). Co se týče objektivní míry potřebné opatrnosti, ta se žádá zpravidla od každého ve stejné míře. Jestliže není objektivní kritérium upraveno zvláštními právními nebo bezpečnostními předpisy či uznávanými pravidly, je nutno vyžadovat takovou opatrnost, jaká je přiměřená okolnostem a situaci, kterou pachatel svým jednáním sám vyvolal. V daném případě se jednalo o v životě běžně se vyskytující situaci (doručování rozhodnutí správního orgánu). V těchto situacích se zpravidla vychází z obecně uznávaných zásad rozumného člověka. Zpravidla tu postačí dodržet stanovenou nebo ve společnosti uznávanou míru potřebné opatrnosti.“ Tyto závěry platí beze zbytku i v souzené věci.

[24] Nejvyšší správní soud se s ohledem na právě uvedené ztotožňuje se závěry krajského soudu o tom, že stěžovatel tuto uznávanou míru potřebné opatrnosti nedodržel, neboť si neuspořádal své osobní poměry při doručování tak, aby se mohl seznámit se všemi zásilkami, jež mu byly ze strany orgánů veřejné moci doručovány. Zřídil si u České pošty, s. p., službu „odnáška“ a věděl, že mu v důsledku toho nejsou písemnosti od orgánů veřejné moci po uplynutí úložní doby vhazovány do domovní schránky. Jeho údajné subjektivní přesvědčení, podle něhož o dosažení 12 bodů nevěděl, respektive byl přesvědčen, že 12 bodů nedosáhl, nemohlo nic změnit na jeho povinnosti k obecné opatrnosti a povinnosti vyzvedávat na poště úřední zásilky pravidelně (v intervalu ne delším než 10 dnů, což pravidelně představuje úložní lhůtu zásilek od orgánů veřejné moci). Jak správně vysvětlil i krajský soud, ani dílčí pochybení České pošty, s. p., která zásilku obsahující oznámení ze dne 4. 8. 2016 vrátila po uplynutí úložní doby odesílateli namísto jejího ponechání v provozovně, nic nemění na skutečnosti, že oznámení bylo řádně doručeno fikcí již dne 19. 8. 2016, tedy stěžovatel měl možnost si ji v úložní lhůtě vyzvednout a s jejím obsahem se seznámit. Neučinil-li tak, jde to výlučně k jeho tíži. Právě skutečnost, že se vlivem své nedostatečné opatrnosti fakticky neseznámil s obsahem oznámení, v němž mu byla sdělena informace o dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení řidiče, a v důsledku toho pozbyl řidičského oprávnění spolu s výzvou k odevzdání řidičského průkazu, ačkoli by při zachování obecně uznávané míry opatrnosti tuto možnost měl, může vést k závěru o nevědomé nedbalosti při spáchání daného přestupku.

[25] Pro závěr o existenci subjektivní stránky přestupku ve formě nevědomé nedbalosti však musí být splněno i subjektivní kritérium nedbalosti, které spočívá v míře opatrnosti, kterou je schopen vynaložit pachatel v konkrétním případě. Při posuzování subjektivní míry opatrnosti je třeba zvažovat jednak vlastnosti, zkušenosti, znalosti a okamžitý stav pachatele (vzdělání, kvalifikace, obecné i speciální zkušenosti, inteligence, postavení v zaměstnání apod.) a jednak okolnosti konkrétního případu, ať už existují nezávisle na pachateli, nebo jsou jím vyvolané.

[26] Jak již správně uvedl žalovaný, jemuž následně přisvědčil i krajský soud, stěžovatel měl a mohl vědět o tom, že řídí vozidlo přesto, že již dosáhl 12 bodů v bodovém hodnocení řidiče, a v důsledku toho pozbyl řidičské oprávnění. To vyplývá zejména z výpisu z karty řidiče ze dne 2. 8. 2016, který si nechal stěžovatel vyhotovit před spácháním přestupků ze dne 22. 9. 2016, které jsou předmětem tohoto řízení. Podle něj byl stav bodového hodnocení stěžovatele 11 bodů s posledním zaznamenaným přestupkem dne 18. 2. 2015. Nelze však pochybovat o tom, že si stěžovatel měl a mohl uvědomit, v mezidobí dne 1. 10. 2015 spáchal další přestupek (viz seznam přestupků na č. 1. 8 a 9 správního spisu), jenž byl taktéž spojen s odečtem bodů a nadto i s udělením trestu zákazu řízení motorových vozidel (ode dne 20. 7. 2016). V důsledku toho již počet bodů v celkovém bodovém hodnocení řidiče nutně překročil. Důvodem, pro který nebyl poslední, před vyhotovením oznámení ze dne 4. 8. 2016 spáchaný, přestupek (ze dne 1. 10. 2015) zaznamenaný ve výpisu předloženém stěžovatelem, byl zřejmě krátký časový interval mezi právní mocí rozhodnutí o tomto posledním přestupku (20. 7. 2016) a vyhotovením onoho výpisu (2. 8. 2016). Nic to však nemění na skutečnosti, že již v době před vyhotovením oznámení ze dne 4. 8. 2016 a před spácháním přestupků ze dne 22. 9. 2016 (posuzovaných v souzené věci) stěžovatel nejen, že věděl, že ve výpisu z karty řidiče je evidováno 11 bodů, ale že taktéž spáchal další přestupek, s nímž je spojen odečet bodů.

pokračování

Tudíž i zmíněné subjektivní kritérium nedbalosti bylo ve stěžovatelově věci přítomno. Stěžovatel si totiž mohl a měl být vědom skutečnosti, že již 12 bodů dosáhl v důsledku přestupku spáchaného dne 1. 10. 2015. Jakákoliv další argumentace v tomto ohledu tak byla bez významu k meritu věci.

[27] Vzhledem k řádnému doručení oznámení, objektivním okolnostem případu popsaným výše a subjektivním dispozicím stěžovatele lze krajskému soudu přisvědčit v jeho závěrech, že pokud by se stěžovatel dostavil k vyzvednutí zásilky v době, kdy byla na pobočce provozovatele poštovních služeb připravena k vyzvednutí, dozvěděl by se o dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení řidiče a mohl se vyvarovat dalšího protiprávního jednání spočívajícího nejen v překročení nevyšší dovolené rychlosti (jenž v řízení nikterak nerozporoval), ale i ve spáchání přestupku spočívajícího v řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění. Subjektivní stránka posledně uvedeného přestupku byla nepochybně naplněna. Krajský soud dospěl ke správným právním závěrům, a kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tudíž nebyl naplněn.

VI.

[28] Nejvyšší správní soud z důvodů právě uvedených neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[29] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel, který neměl v řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému jako v řízení úspěšnému účastníkovi žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů tohoto řízení právo.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. září 2021

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu